

Luxemburg, oktober 2024

Årsrapporten om EU:s budget för 2023 De tio vanligaste frågorna

1. Vilken roll har Europeiska revisionsrätten när det gäller EU:s räkenskaper?

Varje år **granskar vi EU:s konsoliderade räkenskaper och uttalar oss** om tre områden, nämligen om räkenskaperna är tillförlitliga, om EU har erhållit sina intäkter och om betalningar har gjorts enligt reglerna. Dessa kontroller ligger till grund för vår **revisionsförklaring**, som vi är skyldiga att avge till Europaparlamentet och rådet enligt artikel 287 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

EU-budgetens kostnader 2023 uppgick till totalt **191,2 miljarder euro**. Om man räknar med kostnaderna för medel som öronmärkts för faciliteten för återhämtning och resiliens (**48,0 miljarder euro**) uppgick betalningarna från EU till totalt **239,2 miljarder euro**.

2. Vilka slutsatser drog Europeiska revisionsrätten om räkenskaperna för 2023?

Vi har godkänt räkenskaperna och bedömt att de är **tillförlitliga** (dvs. vi har avgett ett uttalande utan reservation), vilket vi har gjort varje budgetår sedan 2007. Vår slutsats är att räkenskaperna för 2023 i alla väsentliga avseenden ger en rättvisande bild av EU:s finansiella ställning, årets finansiella resultat, kassaflöden och förändringar i nettotillgångarna.

Vi konstaterade att intäkterna inte innehöll några väsentliga fel. Vi gör två separata uttalanden om kostnaderna: ett om EU-budgeten och ett om faciliteten för återhämtning och resiliens, som är hörnstenen i EU:s återhämtningspaket NextGenerationEU. Vi uppskattade felnivån i **EU-budgetens kostnader** till 5,6 %. Detta är en märkbar ökning jämfört med de senaste åren, då felnivån uppgick till 4,2 % (2022), 3,0 % (2021) och 2,7 % (2019 och 2020). Liksom de fyra föregående åren drog vi slutsatsen att felnivån var av avgörande betydelse 2023 och vi gjorde därför ett **uttalande med avvikande mening**.

Faciliteten för återhämtning och resiliens genomförs och finansieras på ett sätt som i grunden skiljer sig från EU:s budgetkostnader. Stöd från EU-budgeten betalas ut till mottagarna när de har genomfört viss verksamhet eller ådragit sig kostnader, men när det gäller faciliteten får medlemsstaterna stöd när de på ett tillfredsställande sätt har uppnått på förhand fastställda delmål eller mål. Vi har därför gjort ett **separat uttalande om kostnaderna inom faciliteten för återhämtning och resiliens** och ägnat ett särskilt kapitel åt detta i årsrapporten. Vi konstaterade problem med korrektheten i 16 av de 452 delmål och mål som vi granskade, och sex utbetalningar till sex medlemsländer innehöll fel. Vi konstaterade även bestående brister i medlemsstaternas rapporterings- och kontrollsystem, vilket utgör en risk för skyddet av EU:s ekonomiska intressen. Därför avgav vi ett **uttalande med avvikande mening**.

3. Vad är ett uttalande utan reservation/med reservation/med avvikande mening?

Ett uttalande **utan reservation** innebär att uppgifterna i räkenskaperna ger en sann och rättvisande bild och följer reglerna för finansiell rapportering och ekonomisk förvaltning. De underliggande transaktionerna är i alla väsentliga avseenden lagliga och korrekta.

Ett uttalande **med reservation** innebär att revisorerna inte kan göra ett uttalande utan reservation men att de identifierade problemen avser särskilda områden.

Ett uttalande med **avvikande mening** innebär att problemen är utbredda.

4. Vad är en "väsentlig felnivå"?

Som revisionsbegrepp är det **den nivå över vilken felet anses ha en betydande effekt**. En väsentlig felnivå är en felnivå som sannolikt påverkar rapportens tilltänkta användares beslutsfattande. Både revisionsrätten och Europeiska kommissionen använder en **väsentlighetsgräns på 2 %**.

5. Vad betyder "uppskattad felnivå"?

Siffran 5,6 % är vår uppskattning av det **belopp som inte borde ha betalats ut** från EU-budgeten eftersom pengarna enligt vår uppfattning inte använts i enlighet med EU:s regler eller specifika nationella regler.

Exempel på typiska fel är betalningar till icke stödberättigade mottagare eller icke stödberättigande projekt eller för inköp av tjänster eller varor eller för investeringar där reglerna för offentlig upphandling inte har tillämpats korrekt.

6. Betyder det att 5,6 % av EU:s pengar har slösats bort?

Nej. Det vore fel att säga det, eftersom det är en betydande skillnad mellan "fel" och "slöseri". Vid vår granskning av EU:s budgetkostnader kontrollerar vi om EU:s pengar har använts i enlighet med reglerna, om kostnaderna har beräknats korrekt och om stöd villkoren är uppfyllda. Om ett eller flera av dessa villkor inte är uppfyllda kallar vi det för ett "fel". Det är det procentsatsen 5,6 % avser.

Bland dessa fel finns betalningar till projekt eller stödmottagare som inte uppfyllt stöd villkoren men som ändå kan ge avsedd nytta, och **de kan därmed inte anses vara slöseri**. Ett exempel från årsrapporten för 2023: Vid ett förenklat öppet förfarande för offentlig upphandling i Tjeckien om uppförandet av ett automatiserat parkeringstorn för cyklar kom det bara in ett anbud och den anbudsgivaren tilldelades sedan kontraktet. Det visade sig att den utvalda anbudsgivarens huvudsakliga underleverantör hade utarbetat delar av de tekniska specifikationerna och anpassat dem efter den enda anbudsgivarens produkt på ett så detaljerat sätt att inga liknande anbudsgivare hade kunnat uppfylla kraven och bli tilldelade kontraktet. Det här är visserligen ett tydligt fall av intressekonflikt som strider mot både nationell lagstiftning och EU-lagstiftning om offentlig upphandling, men parkeringstornet uppfördes och är nu i bruk.

Utgifter kan också vara lagliga och korrekta, men ändå vara ett slöseri med pengar. Ett exempel som vi har redogjort för tidigare gällde hamninfrastruktur som byggts utan tillräcklig hänsyn till förväntade fraktvolymer.

7. Är de fel som påträffas bedrägeri?

I de flesta fall har vi inga sådana indikationer. Bedrägeri är ett uppsåtligt bedrägligt beteende för att uppnå en fördel. Det kan vara svårt att identifiera bedrägeri genom vanliga granskningsåtgärder, men i samband med vår granskning upptäcker vi varje år flera fall av misstänkt bedrägeri.

För 2023 rapporterade vi 20 fall av misstänkt bedrägeri i de 748 transaktioner som vi granskade. Vi rapporterade fallen till Olaf, Europeiska unionens byrå för bedrägeribekämpning, som vid behov utreder och följer upp ärendena i samarbete med myndigheterna i medlemsstaterna. 17 av fallen rapporterades också till Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo).

8. Vad menas med ”fel av avgörande betydelse” och ”högriskkostnader”?

Nästan två tredjedelar av EU:s budgetkostnader 2023 ansågs vara förknippade med hög risk. Vi uppskattar felnivån i de totala kostnaderna till 5,6 %, men om vi bara tittar på högriskkostnaderna stiger felnivån till 7,9 %. Eftersom den här typen av kostnader utgör en så stor del av de totala kostnaderna (64,4 %) anser vi att felet är av avgörande betydelse, det vill säga att det förekommer i hela den granskade populationen eller i **en betydande del** av den. **Högriskkostnader** uppstår framför allt när **EU betalar ut ersättning** för stödberättigande kostnader för stödberättigande verksamhet (ofta enligt komplexa regler). Till exempel betalas ersättning ut för forskningsprojekt (inom Inre marknaden, innovation och digitalisering), investeringar i regional utveckling och landsbygdsutveckling (Sammanhållning, resiliens och värden och Naturresurser och miljö) och utvecklingsbistandsprojekt (Grannskapet och omvärlden).

Till **kostnader med lägre risk** räknas **stödrättighetsbaserade betalningar** som görs till stödmottagare som uppfyller vissa (mindre komplexa) villkor. Sådana betalningar omfattar till exempel student- och forskningsstipendier (inom Inre marknaden, digitalisering och innovation), direktstöd till jordbrukare (Naturresurser och miljö) och löner och pensioner till EU:s personal (Europeisk offentlig förvaltning).

9. Hur ser situationen ut när det gäller skulder och budgetexponering?

EU:s skuld ökade återigen betydligt och uppgick till 458,5 miljarder euro vid utgången av 2023 (2022: 348,0 miljarder euro och 2021: 236,7,0 miljarder euro), främst på grund av upplåning till NextGenerationEU. Faktum är att EU nu är en av Europas största emittenter av skuldinstrument. Dessutom beräknas ytterligare ränte- och kupongbetalningar för upplåning till NextGenerationEU uppgå till mellan 17 miljarder euro och 27 miljarder euro.

EU-budgetens exponering uppgick till 298,0 miljarder euro vid utgången av 2023 (en ökning från 248,3 miljarder euro 2022 och 204,9 miljarder euro 2021). Det berodde framför allt på ytterligare lån till medlemsstater inom faciliteten för återhämtning och resiliens och MFA+-lånen till Ukraina. EU-budgetens exponering väntas öka under kommande år, främst på grund av nya lån inom ramen för faciliteten.

10. Varför lyfter revisionsrätten fram de ökade riskerna till följd av att utnyttjandet av EU-medel går långsamt?

Utbetalningarna från faciliteten för återhämtning och resiliens låg på en lägre nivå än förväntat vid utgången av 2023. Eftersom utbetalningarna uppgår till 141,6 miljarder euro av 356,4 miljarder euro i gjorda åtaganden, finns det drygt 215,2 miljarder euro i bidrag från faciliteten tillgängliga för utbetalning före utgången av 2026. När pressen på att använda medlen ökar kommer risken för fel och missbruk av medel sannolikt att öka.

Samtidigt var även utnyttjandet av EU:s sammanhållningsmedel fortsatt lågt 2023, och det finns **risk för tillbakadraganden** som kan äventyra uppnåendet av EU:s mål.

Revisionsrättens årsrapport för 2023 finns på de 24 EU-språken på www.eca.europa.eu.